

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An illa colatio primi Beneficii fuerit Simoniaca, & si suit, an
Formomusus nihilominus illud retinere possit, anue resignare teneatur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

Pontifex per eum eleemosynam fructuum applicatio non sit nimis elargitur. Opinio hæc sua vera frequens, & in fraudem legis, ut non caret probabilitate, magis- alibi dictum est in libello In- que placet, siquidem ejusmodi *struck. pract. Ordin. &c.*

CASUS XLVIII.

De pluralitate Beneficiorum Ecclesiasticorum, & Simonia.

Formosus in minoribus Ordinibus constitutus per plures annos infervit cuidem Episcopo, intentionem habens pro suo servitio Beneficium aliquod recipiendi, quod idcirco etiam obtinuit ab Episcopo, sed cum id valde tenue esset, nec sufficeret ad congruam sustentationem paulò post aliud consequitur de se sufficiens, & satis pingue,

QUÆR. I. An illa collatio primi Beneficii fuerit Simoniana, & si fuit, an Formosus nihilominus illud retinere possit, anue resignare teneatur?

QUÆR. II. An habens Beneficium insufficienti, & acquirens sufficiens, quoad residentiam, & servitium compatibile, teneatur dimittere insufficienti? Item an habens sufficiens possit obtinere etiam insufficienti?

QUÆR. III. An & in quibus Beneficiis dispensare possit Episcopus quoad eorum pluralitatem?

270 **A**nte resolutionem primi Q. Notandum est, simoniam communiter definiri, quod sit *Studiosa voluntas emendi, aut vendendi aliquid Spirituale, vel Spirituali annexum.* Ubi verbum *emendi*, vel *vendendi* latè hinc accipiendum est, ita ut comprehendat omnem commutationem, sive contractum reciprocum; uti & nomen *pretii*, (sine quo emptio, & venditio esse nequeunt) ita scilicet ut comprehendat non tantum pecuniam, sed omnem rem temporalem & flumabi-

mabilem, vel utilem, quæ recipi pro re spirituali datur, vel accipitur per modum commutativæ compensationis ex justitia. Unde AA. cum S. Th. q. 100. a. 5. pretium simoniæ dividunt. 1. In *munus à manu*, per quod non tantum pecunia intelligitur, sed omnis alia res quomodocumque pretio æstimabilis. 2. In *munus à lingua*, ut est laus, adulatio, preces pro aliquo interponendæ, ex vi pacti expressi, vel taciti, ut res aliqua spiritualis vicissim conferatur, v. g. laudabo, seu commendabo te apud Principem, si Ecclesiasticum Beneficium mihi conferas &c. 3. In *munus ab obsequio*, per quod intelligitur omne aliud obsequium, seu servitium alicui præstitum, vel præstandum sub obligatione conferendi aliquod Beneficium Ecclesiasticum, vel aliam quamcunque rem spiritualem. Demum ipsum vocabulum *munus* ita accipiendum est, ut non significet donum liberale, & gratuitum, sed potius debitum justitiæ commutativæ, seu onus aliquod, & gravamen, quod pro servitiis, obsequiis, ac tributis, tanquam ex justitia debitum præstatur, atque exigi solet.

Unde ad constituendam Simoniam communiter DD. tria requirunt, scilicet 1. pactum emptio- nis, venditionis, aut similis alterius commutationis. 2. Pretium, quod consistit in re temporali.

3. Mercem, quæ in illa est res spiritualis, aut spirituali annexa.

Notandum 2. Simoniam aliam esse juris naturalis, & divini, quando scilicet pro re temporali datur res de se verè Spiritualis, aut huic annexa, v. g. gratia sanctificans, Sacramenta, consecratio, benedictio, Ecclesia, Ecclesiastica jurisdictio, officium spirituale. Aliam esse juris Ecclesiastici minus propriè dictam, quando una res spiritualis, aut spirituali annexa datur pro alia spirituali, aut huic annexa, qualis committitur in permutatione Beneficiorum Ecclesiasticorum propria authoritate facta, & in illorum resignationibus confidentialibus &c. Ultraque hæc simonia subdividitur in internam, & externam. *Interna* est, quæ in sola mente, sive interno animi proposito committendi simoniam consistit. *Externa*, quæ in actum externum exit: quod dupliciter fieri potest, vel cum aliquo pacto expresso, vel tacito interveniente, vel nullo interveniente ejusmodi pacto. si prius contingat, *Simoniam conventionalis* appellatur, quæ duplex est, una purè conventionalis, cum ex neutra parte rei traditio secuta est; altera mixta, cum vel traditio rei temporalis, sive pretii tantum facta est, nondum tradita re spirituali. Vel vice versa traditio rei spiritualis facta est, nondum tradito temporali pretio. Si posterius, seu si

nullum ejusmodi pactum intercedat, & res spiritualis in compensationem temporalis, aut hæc propter rem spiritualem acceptam, quasi ex debito detur, committi dicitur *simonia mentalis*, sic dicta, non quod in sola mente seu proposito committendi simoniam consistat, sed quod talis sit, quæ transit in opus externum, quod, licet exterius nullo modo, nec per se nec propter adjuncta, simoniacum appareat, ex sola tamen intentione, & affectione tale est, v. g. si quis rem spiritualem alicui conferat, quasi eam ex justitia debeat pro obsequio v. g. ipsi exhibito, licet nulla nec expressa, nec tacita pactio antecesserit: Et vice versa, si quis rem temporalem alicui conferat, quasi ex obligatione justitiæ eam debeat pro re spiritali sibi ab altero collata, vel cum intentione obligandi ad reddendam vicissim rem spiritualem nullo tamen pacto expresso, vel tacito interveniente. His notatis.

272 Ad 1. Q. R. eam Beneficii collationem Formosæ factam probabilius simoniacam fuisse; nam licet simoniacus non sit, qui gratis, & absque ullo pacto alicui servit, aut obsequia præstat cum spe, ut in eorum remunerationem ad Ecclesiasticum Beneficium præsentetur, aut instituatur, uti cum Gloss. in *cap. cum essent, de Simon.* notant Sylvest. *V. simonia,*

q. 16. Suarez *tom. 1. de Relig. l. 4. c. 45.* Valentia *D. 6. q. 16. p. 3.* Palao *de Simon D. 3. p. 4.* Laym. *l. 4. tr. 10. Cult. §. 3.* alique communiter, eò quod obsequia in tali casu non habeant rationem pretii, sed solum concilient benevolentiam, à qua procedit gratuita Beneficii collatio, vel præsentatio: Nec possit esse emptio, & venditio, seclusa omni pactione.

Nihilominus in posito casu servitium Formosæ non videtur præstitum fuisse, absque pacto saltem implicito, & simonia mentali; uti colligitur ex dictis; nam ut notant Barbol. in *c. 12. n. 4. b. tit.* Suarez *cap. 39. n. 7.* Laym. *l. c. Matthæuc. Pirhing. n. 7.* Engl hic *n. 12.* Schmalzgr. *n. 28.* & alii, Simoniacus mentalis efficitur ille, qui absque omni salario, aut cum nimis modico inservit Episcopo nullo quidem pacto, vel conventionem externa verbis vel signis facta, eo tamen animo, & intentione, ut pro mercede ei conferatur Beneficium; ex tali enim modo serviendi spectatis circumstantiis plerumque, si non semper, nasci videtur obligatio remunerandi per collationem Beneficii, quod serviens intendit, qui non censetur omnino gratis inservire, ut colligitur etiam ex eo, quod si tales per servitia non obtineant, quod desiderant, statim prorumpant in murmuræ, & conquerantur &c. Unde re-
ctè

Etè observavit Less. l. 2. c. 20. dub. 20. Obsequia, uti & munera, tametsi gratis præsentur, cum spe consequendi Beneficium Ecclesiasticum non vacare periculo; tum propter Scandalum, & speciem intervenientis Simoniæ; tum quia munera excæcant, & inducunt in peccatum acceptionis personarum, ut eligatur persona minùs digna cum violatione justitiæ distributiæ. Porro notanda hîc est etiam propositio sequens ab Innoc. XI. damnata, quæ est n. 45. inter prohibitas, & ita sonat. *Dare temporale pro spirituali non est Simonia, si temporale non datur tanquam præmium, sed tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale.*

Supposito ergo, quòd Formosus per eam Beneficii collationem effectus sit Simoniacus mentalis, quæritur ulterius, an nihilominus collatum sibi Beneficium retinere possit, annue illud resignare teneatur? Ubi.

273 Non nulli apud Dianam tr. 4. *Miscell. R. 168.* cum Soto *de just. lib. 9. q. 8. a. 1. ad 2.* Major. in 4. dist. 25. q. 1. a. 7. *Medin. l. 2. cap. 14. §. 21.* Adrian. *quodlib. 9. putantes Simoniam etiam mentalem inducere pœnas in Simoniacos constitutas obligant Formosum ad Beneficium resignandum; Quia cum etiam usurarius men-*

talis teneatur ad restitutionem, secundum *cap. consuluit de usur.* non est, cur etiam Simoniacus mentalis non subeat pœnas à jure statutas, inter quas etiam est, ut Simoniaci electio, institutio, & quævis alia provisio ad Beneficium Ecclesiasticum ipso jure nulla sit, ita ut per eam provisus nullum jus consequatur; imò inhabilis fiat, quominùs per dispensationem Episcopi id Beneficium consequi possit. *C. nobis fuit, de Simon. C. ult. de elect. & Extrav. cum detestabile 2. §. per electiones &c.*

Nihilominus contrarium tenendum est cum S. Th. 2. 2. q. 100. a. 6. Suarez l. c. c. 55. Navar. *man. c. 23. n. 102.* Less. l. 2. *de just. c. 30. not. 2.* Palao tr. 17. D. 3. p. 22. Laym. l. 4. tr. 10. c. 8. Monacell. p. 3. tit. 1. *form. 22. n. 12.* Matthæuc. *Offic. Eccl. c. 49. n. 38.* Pirhing. n. 152. Engl. n. 33. König. n. 21. Wiestn. n. 80. Diana l. c. Schmalzgr. n. 244. aliisque communiter asserentibus pœnas, quæ de jure Canonico in Simoniacos sunt constitutæ, nullatenus tangere reos Simoniæ mentalis. Id, quod colligitur ex *cap. fin. b. tit.* ubi Gregorius IX. ait, *eo casu sufficere, si ita delinquentes per solam penitentiam suo satisfaciant Creatori.* Et ratio ulterior est, quia non constat huic Simoniæ constitutam esse in jure aliquam pœnam, sed potius contrarium
Pp 3 colli-

colligitur ex cirt. C. fin. nec con-
 ritui expediebat, quia licet Simo-
 nia mentalis prodeat in opus ex-
 ternum, scilicet in ipsam dationem,
 vel receptionem rei temporalis
 pro Spirituali, cum tamen fiat
 sine pacto, & intentio, per quam
 delinquit dans, vel accipiens, sit
 occulta, Simoniaca labes non fa-
 tis proditur, ut Ecclesie potestas
 de ea cognoscere, & judicare
 queat, ac propterea frustra ei infli-
 geretur poena.

Ex quibus constat Formosum
 per eam Beneficii sibi collati ac-
 ceptionem poenam juris in Si-
 moniacos Statutam non incurris-
 se, atque adeo non teneri illud
 resignare, sed retinere posse, suffi-
 cereque, si pro commisso Simoniae
 delicto per poenitentiam suo Crea-
 tori satisfaciatur.

Quam sententiam docet etiam
 Sanch. *in opusc. l. 2. c. 3. dub. 105.*
n. 5. Ubi ita ait: si quis servivit
 Episcopo animo interno recipien-
 di Beneficium, ut pretium servi-
 tii, & Episcopus ei contulit Be-
 neficium animo etiam interno sol-
 vendi illi servitium: at externè
 nullum etiam implicitè intertuit
 pactum, sed uterque finxit gratis
 facere, recipiens Beneficium non
 tenetur illud resignare, nec Epi-
 scopus solvere servitium; quia so-
 lum fuit Simonia mentalis, quæ
 ad restitutionem non obligat.
 Hæc ille.

Neque obstat hic usurarium men-
 talem teneri ad restitutionem jux-
 ta rationem, suprâ in contrarium
 allatam ex cirt. *Cap. consuluit;*
 nam id intelligitur de casu, quo
 mutuarius dat coactè ratione
 mutui; secus quando liberè, &
 spontè dat, esto mutuans inquam
 habeat intentionem recipiendi ra-
 tione mutui, ut multis allegatis
 docet Garcia de Benefic. *Cap. 1. n.*
47. & 48. item Valen. *D. 6.*
q. 16. p. 6. aliisque cirt. Et ratio
 est, quia in usura efficitur injus-
 titia involuntariè danti ultra for-
 tem: in Simonia autem solùm
 fit injuria rebus Sacris, quatenus
 tractantur, ac si forent vena-
 les.

Ante 2. Q. Responsionem notan- 275
 dum est, alia Beneficia dici *incom-
 patibilia*, alia *compatibilia*. Compatibilia
 dicuntur, quæ vel nullam vel
 non impossibilem residentiam
 exigunt, atque ideo simul obti-
 neri, & retineri possunt. In-
 compatibilia sunt ea, quorum sin-
 gula per se, vel naturali jure,
 vel jure communi Ecclesiastico,
 vel ex consuetudine, Statuto, aut
 Fundatione continuam residen-
 tiam personalem postulant, [ac
 propterea simul obtineri, vel re-
 tineri, saltem sine dispensatione,
 non possunt, uti sunt duo Epi-
 scopatus, duæ Abbatia, duæ Pa-
 rochia, duæ dignitates, duæ per-
 petuæ vicariæ, & Cætera curata
 Beneficia; uti & Beneficia unifor-
 mia

mia sub eodem tecto, v. g. duo Canonicatus ejusdem Ecclesiæ; secus si sint difformia, v. g. dignitas, & simplex Canonicatus, quæ proin possunt simul retineri, nisi alicujus Ecclesiæ obstet specialis constitutio, vel consuetudo. Hoc notato.

276 Ad 2. Q. An habens Beneficium insufficienti, & acquirens sufficiens, quoad residentiam & servitium compatibile, teneatur insufficienti dimittere? Affirmativè respondent Garcia 11. p. cap. 5. n. 303. & 319. Flamin. de refig. l. 5. q. 6. n. 116. Hojeda de incompatibil. Benefic. p. 2. c. 19 n. 1. Wiestn. hîc n. 198. & alii, contententes, obtento primo Beneficio insufficiente, si secundum sufficiens obtineas, vacare ipso jure primum insufficienti per obtentionem secundi.

Probant ratione desumpta ex Tridentino Sess. 14. cap. 17. de Ref. ubi ita Statuit: *Ut in posterum unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat, nihilominus aliud simplex sufficiens eidem conferre.* Ubi per tò aliud sufficiens intelligit S. Synodus aliud, quod non se solo, sed simul cum simplici Beneficio ante obtento congruam constituat sustentationem, eò quòd finis Concilii sit, ne quis duo Beneficia habeat, quorum alterum sit suffi-

ciens: ergo Beneficia illa incompatibilia sunt, ac proin uno obtento, vacabit alterum. Unde

Idem asserit Garcia l. c. n. 319. de duobus Beneficiis simplicibus insufficientibus legitinè simul obtentis, scilicet dimittendum esse alterum, quando alterum, tempore collationis, non fuit quidem sufficiens, postea tamen auctis redditibus se solo sufficiens evasit.

Nihilominus oppositum docent Azor p. 2. l. 6. c. 10. q. 3. Fagn. in c. cum jam dudum 18. h. tit. n. 57. & 58. Barbof. in c. 28. eod. n. 18. sed pro declaratione Jur. Eccl. l. 3. c. 13. n. 179. Pirhing, hîc n. 186. Schamb. n. 36. idque secundum Palaum probabilius tr. 13. D. 6. p. 3. §. 6. n. 13. ubi id arguit, & probat ex C. Tridentino l. c. ibi enim dicitur, quòd si Beneficium collatum alicui non sit sufficiens ad honestam sustentationem, liceat aliud simplex sufficiens ei conferre: ergo supponit Concilium ex retentione primi insufficientis non impediri secundi sufficientis collationem. Nec obstat, inquit, quòd unum tantum Beneficium Ecclesiasticum sufficiens singulis sit conferendum, quominus habenti insufficienti possit sufficiens conferri, quia defacto ei confertur unicum Beneficium sufficiens; aliud namque insufficienti ei non confertur, sed collatum supponitur.

Alii